

Typické znaky klasicistní architektury:

strohost staveb

geometričnost v členění (2)

trojúhelný štít s tympanonem, někdy doplněný štukovou plastikou (1)

antické sloupy

štukové nadokenní vějíře

ve štítech a portálech je často stlačený půleliptický oblouk (3)

medailony, vavřínové věnce

litina, která se používá na sloupy a zábradlí (4)

Pro pokrok stavitelského umění, které nazýváme architekturou, přinesla doba posledních dvou desetiletí 18. století a prvních tří desetiletí 19. století to, co předtím připravovalo lidské myšlení po dobu delší než tři století. Železné mosty, krovky, sloupové a nosičové konstrukce skladů a továren naznačují cestu, po níž se ubíralo snažení konstruktérů v následujících letech.

Klasicismus v českých zemích, který nastupuje počátkem 80. let 18. století nedosahuje zdaleka úrovně předcházející epochy – českého baroka. Vliv vídeňského centralizmu se projevoval v činnosti úředně řízených stavebních kanceláří krajských a okresních inženýrů a ve sbornících vzorových projektů. To zajistilo poměrně dobrou úroveň veškeré stavební činnosti i na venkově. Výrazem tohoto racionalizmu je snaha o typizaci téměř všech stavebních druhů, a to od kostela až po zemědělské budovy.

Antická tvarosloví a přísně symetrická, hmotově zjednodušená kompozice, střídmy uslechtilý detail a převaha prosté nečleněné plochy splňovaly dobovou představu o pravdivosti a přirozenosti. Nejvýše stály monumentální chrámové a památníkové stavby, státní budovy a paláce šlechty. Skromnější byly měšťanské domy a vily, které si zachovaly tradiční měřítko i pojetí svého prostředí. Byly přechodem ke zlidovělému naivnímu klasicizmu venkovských městeček a vesnic.

Pro architekturu šlechtických sídel bylo příznačné jejich citlivé zasazení do krajinného prostředí a bezprostředního okolí upraveného na způsob románského, takzvaného anglického parku s četnými vodními plochami, kolonádami, skleníky, altánky a sochami.

Novým motivem v obraze města i v životě jeho obyvatel byly městské sady a aleje založené na místech zbořených středověkých hradeb. Na historických náměstích se stavěly pavilony přátelství, kašny a fontány, na kterých se objevila klasicistní, antiku napodobující sochařská díla.

Budovy továren, nový druh staveb tehdejší doby, se zprvu stavěly podle vzorů obytných a hospodářských zámečků souborů, a to i s parkovou úpravou vstupů a okolí. Jejich zasazení do krajiny mělo ještě všechny prvky tradiční kultury panských sídel a velkostatků. Bylo to obvyklé především u textílek, koželužen nebo cukrovarů, podobného výrazu ale byly i první stavby železáren.

V českých zemích vrcholil na konci 18. století dlouholetý vývoj lidové architektury roubených staveb, později nastoupilo i na venkově zděné stavitelství. Původní třídlínná dispozice – světnice, síň s černou kuchyní a komorou – se postupně rozšířila zvýšením patra, kde se podél pavlače stavěly sýpky, komůrky a světničky.

Vydala Posázaví o.p.s., Zámek Jemniště 1, 257 01 Postupice v roce 2011 nákladem 5 000 ks v rámci realizace projektu spolupráce „Posázaví a Rakovnícko – podpora venkovské aktivní turistiky“ • Autoři fotografií: Jaroslav Pelíšek, Václav Pošmurný, František Vahásek, Royal Interior s. r. o. • Grafická úprava: Václav Pošmurný • Tisk: Pavel Fuksa – GraTypoPrint • Autor textů: Ing. Arch. Lubomír Hamarčák, textové úpravy PhDr. Jaroslava Tůmová

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí

KLASICISTNÍ ARCHITEKTURA

V POSÁZAVÍ

Zámek v Ratměřicích

Loretánská kaple v Komorním Hrádku

Synagoga v Divišově

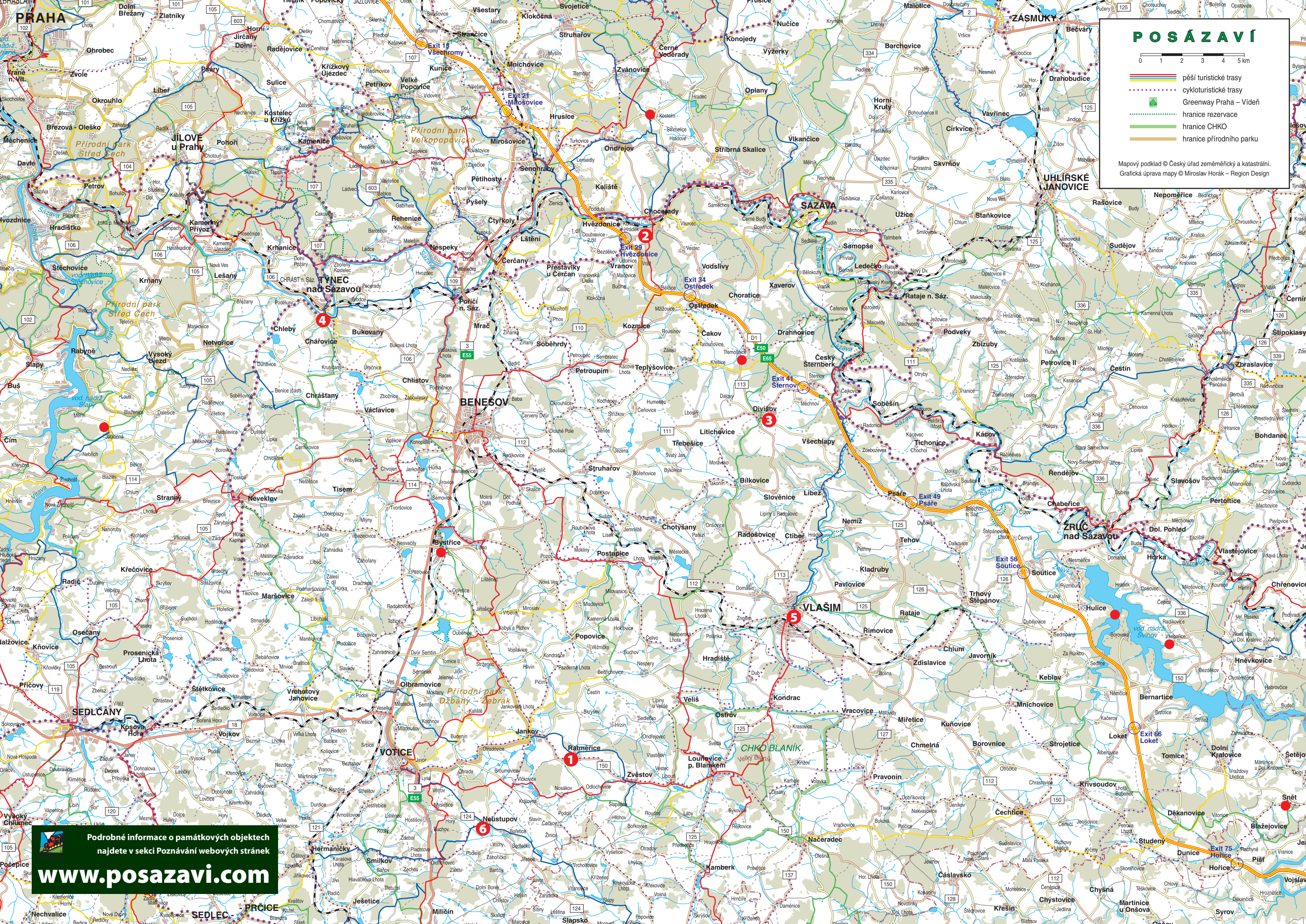
Děkanství ve Vlašimi

Kaplička sv. Jana Nepomuckého v Neustupově

Bývalá továrna na kameninu v Týnci nad Sázavou

Podrobné informace o památkových objektech
najdete v sekci Poznávání webových stránek
www.posazavi.com